

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

22 Awst 2023

Annwyl Jayne

Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022

Ar ôl gwneud Gorchymyn Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 (Cychwyn Rhif 2 a Darpariaeth Ddarfodol) 2023 ('y Gorchymyn') yr wythnos hon, roeddwn am achub ar y cyfle heddiw i ddiweddarau'r Pwyllgor ar bwrsas y Gorchymyn, a sut mae'n cefnogi gweithredu Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 a sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ('y Comisiwn').

Mae'r Gorchymyn yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â'r ddau ddyddiad allweddol:

- 4 Medi 2023 – dyddiad sefydlu'r Comisiwn, hwn fydd y dyddiad y bydd pob aelod craidd yn dechrau yn eu swyddi a'r Comisiwn yn dod yn gwbl sefydledig.
- 1 Ebrill 2024 - dyma'r dyddiad pan fydd y Comisiwn yn dod yn weithredol ac yn cymryd cyfrifoldeb am ei swyddogaethau craidd ar ôl diddymu CCAUC.

Diben y Gorchymyn yw galluogi'r Comisiwn i gymryd y camau angenrheidiol i sicrhau bod y trefniadau gweithredol a llywodraethu gofynnol ar waith i gefnogi proses drosglwyddo llyfn er mwyn iddo ddod yn weithredol, a'i alluogi i ddechrau datblygu rhai elfennau penodol sydd eu hangen i gefnogi gweithredu diwygiadau allweddol.

Rhwng mis Medi ac Ebrill bydd CCAUC yn cadw'r cyfrifoldeb am gyllido, ansawdd a rheoleiddio addysg uwch, tra bydd Llywodraeth Cymru yn cadw'r cyfrifoldeb am addysg bellach, prentisiaethau, y chweched dosbarth etc.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu lle gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Cychwyn mewn perthynas â'r cyfnod sefydlu

Mae'r Gorchymyn yn darparu ar gyfer dod â'r darpariaethau canlynol o Ran 1 o'r Ddeddf i rym ar 4 Medi 2023:

- Rhyddid academiaidd darparwyr addysg uwch a staff (adran 17);
- Awtonomi sefydliadol darparwyr addysg drydyddol (adran 18);
- Cydnawsedd â chyfraith elusennau a dogfennau llywodraethu darparwyr addysg drydyddol (adran 19);
- Dyletswydd ar y Comisiwn i roi sylw i ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (adran 20);
- Darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i roi cyfarwyddiadau cyffredinol i'r Comisiwn ynghylch defnyddio unrhyw un o'i swyddogaethau (adran 21);
- Darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i roi swyddogaethau atodol i'r Comisiwn drwy reoliadau (adran 22);
- Darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i wneud cynlluniau ar gyfer trosglwyddo staff ac eiddo, hawliau a rhwymedigaethau o CCAUC a Gweinidogion Cymru i'r Comisiwn (adran 24 ac atodlen 2).

Mae darpariaethau Atodlen 1 hefyd yn dod i rym ar yr un dyddiad. Mae Atodlen 1 yn nodi statws y Comisiwn, yn gwneud darpariaeth ynghylch aelodaeth o'r Comisiwn gan gynnwys rhai telerau ac amodau, ac yn gosod dyletswydd ar y Comisiwn i gael Pwyllgor Ymchwil ac Arloesi, Pwyllgor Ansawdd a phwyllgor penodi aelodau o staff.

Mae'r Atodlen hon hefyd yn galluogi'r Comisiwn i sefydlu pwyllgorau eraill gan gynnwys cyd-bwyllgorau, ac yn gwneud darpariaeth ynghylch aelodaeth o'r Comisiwn (gan gynnwys cynrychiolwyr ar ran y gweithlu a dysgwyr), archwilio a chyfrifon, dyletswydd i sicrhau gwerth da, gofynion adrodd blynyddol ynghyd â gofynion gweithredol eraill megis dirprwyaethau, achosion, cofrestr buddiannau ac arfer swyddogaethau.

Nid yw'r Gorchymyn yn cynnwys darpariaeth mewn perthynas â'r agweddau canlynol ar Atodlen 1 - bydd y rhain yn cychwyn o fis Ebrill 2024 drwy Orchymyn cychwyn yn y dyfodol:

- penodi aelod cyswllt staff y Comisiwn a sefydlu'r pwyllgor penodi aelod y staff;
- dyletswydd y Comisiwn i baratoi adroddiad blynyddol a datganiad o gyfrifon blynyddol.

Er mwyn sicrhau bod Gweinidogion Cymru yn gallu darparu cyllid i'r Comisiwn o'i ddyddiad sefydlu, daw adran 85(1), (2)(a) a (2)(b) o'r Ddeddf i rym ar 4 Medi 2023. Mae gweddill adran 85 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chytundebau canlyniadau ac yn dod i rym ar 1 Ebrill 2024.

Nid yw adran 86, sy'n gosod cyfyngiadau ar y telerau ac amodau y gall Gweinidog Cymru eu gosod ar y cyllid ddarperir i'r Comisiwn mewn perthynas â chyllido addysg uwch, ymchwil ac arloesi ac addysg bellach, yn cael ei chychwyn drwy'r Gorchymyn. Nid oes angen y cyfyngiadau hyn yn ystod y cyfnod sefydlu gan na fydd pwerau cyllido perthnasol y Comisiwn mewn grym bryd hynny.

Mae'r Gorchymyn hefyd yn dod â swyddogaethau perthnasol mewn perthynas â gwybodaeth, data a chyngor i rym ar 4 Medi 2023.

Mae adran 130 o'r Ddeddf, a gychwynnir yn llawn, yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn ddarparu gwybodaeth a chyngor, mewn perthynas â'i swyddogaethau, i Weinidogion Cymru pan fo'r Gweinidogion yn gofyn am wybodaeth o'r fath. Gall y Comisiwn hefyd roi i Weinidogion Cymru unrhyw wybodaeth neu gyngor y mae'n ei ystyried yn briodol. Mae'r adran hon hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu unrhyw wybodaeth i'r Comisiwn yn ymwneud â chyflawni ei swyddogaethau.

Mae darparu gwybodaeth gan Weinidogion Cymru neu'r Comisiwn wedi'i gyfyngu i swyddogaethau'r Comisiwn sydd mewn grym bryd hynny.

Mae adran 132 o'r Ddeddf yn galluogi'r Comisiwn i rannu gwybodaeth, at ddibenion cyflawni unrhyw un o'i swyddogaethau, gyda'r cyrff a'r personau a restrir ar wyneb y Ddeddf (neu a wneir mewn Rheoliadau o dan adran 132(1)(k)). Mae'r Gorchymyn yn cychwyn yr adran hon ar 4 Medi ac eithrio is-adran (1)(f) sy'n ymwneud â'r corff sydd i'w ddynodi gan y Comisiwn mewn perthynas ag asesu ansawdd addysg uwch.

Fel gydag adran 130, bydd rhannu gwybodaeth o dan adran 132 wedi'i gyfyngu i faterion sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Comisiwn sydd mewn grym ar yr adeg y mae'r wybodaeth yn cael ei rhannu.

Cylch cynllunio strategol a dyletswyddau strategol

Bydd dyletswydd Gweinidogion Cymru i gyhoeddi datganiad o'u blaenoriaethau ar gyfer ac mewn cysylltiad ag addysg drydyddol ac ymchwil yn dod i rym ar 4 Medi 2023, ac fy mwriad o hyd yw cyhoeddi'r datganiad cyntaf ym mis Rhagfyr 2023.

Mae'r Gorchymyn hefyd yn cychwyn, ar yr un dyddiad, adran 14 o'r Ddeddf a thrwy hynny ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn baratoi cynllun strategol sy'n nodi sut mae'n bwriadu cyflawni ei ddyletswyddau strategol a mynd i'r afael â datganiad o flaenoriaethau Gweinidogion Cymru.

Ni fydd gwneud y Comisiwn yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd yn adran 14 yn golygu ei bod yn ofynnol iddo gwblhau ei gynllun strategol yn ystod y cyfnod sefydlu, gan mai'r ddyletswydd yn yr adran honno yw paratoi'r cynllun yn unig. Yn hytrach, adran 15 sy'n pennu'r dyddiad y mae'n rhaid i'r Comisiwn gyflwyno ei gynllun strategol drafft i Weinidogion Cymru.

Mae'r Gorchymyn yn cychwyn adran 15 o'r Ddeddf ar 1 Ebrill 2024 gyda darpariaeth ddarfodol sy'n ei gwneud yn ofynnol cyflwyno'r cynllun strategol drafft cyntaf erbyn 15 Rhagfyr 2024.

I gefnogi datblygiad y cynllun strategol, mae'r Gorchymyn hefyd yn cychwyn adrannau 2 i 12 o'r Ddeddf sy'n nodi'r dyletswyddau strategol. Mae cychwyn y dyletswyddau strategol wedi'i gyfyngu i'r pwrpas o alluogi'r Comisiwn i baratoi ei gynllun strategol. Mae'r cychwyn cyfyngedig hwn, at y diben penodedig, yn golygu na fydd y Comisiwn yn ddarostyngedig i'r

dyletswyddau hynny yn ystod y cyfnod sefydlu. Bydd y dyletswyddau strategol yn dod i rym ym mis Ebrill 2024, gyda darpariaeth i'w gwneud mewn Gorchymyn yn y dyfodol.

Mae adran 16, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiwn adolygu ei gynllun strategol cyhoeddedig os yw Gweinidogion Cymru yn diwygio'r datganiad o flaenoriaethau, hefyd yn dod i rym ar 1 Ebrill 2024.

Darpariaethau sy'n cael eu dwyn i rym yn rhannol i gefnogi gweithredu'r system gofrestru a thryloywder ariannol

Mae'r Gorchymyn yn darparu ar gyfer cychwyn yn rhannol, ar 4 Medi 2023, y darpariaethau sy'n angenrheidiol i alluogi'r Comisiwn i ymgymryd â'r gweithgareddau paratoi canlynol mewn perthynas â'r system gofrestru:

- Dechrau datblygu'r ddogfen sy'n pennu'r gofynion y mae'n rhaid i ddarparwyr eu bodloni er mwyn bodloni'r amodau cofrestru cychwynol (adran 27(1) a (2));
- Dechrau penderfynu ar yr amodau cofrestru parhaus cyffredinol sydd i'w cymhwyso i ddarparwyr pan gânt eu hychwanegu i'r gofrestr (adran 28(1) i (3), adran 31(1)(a) i (f), (i), (j) a (2) ac adrannau 32 a 33);
- Dechrau paratoi canllawiau yn ymwneud â'r amodau cofrestru parhaus (adrannau 35 a 36);
- Gwneud gwaith paratoi i benderfynu sut y bydd yn monitro cydymffurfiaeth darparwyr cofrestredig â'r amodau cofrestru parhaus (adrannau 35 a 36);
- Dechrau paratoi datganiad ar ei bolisi cyllido (adran 87).

Nid yw cychwyn y darpariaethau hyn yn rhannol yn gwneud y Comisiwn yn ddarostyngedig i ddyletswyddau cysylltiedig; bydd y rhain yn dod i rym ar y dyddiad angenrheidiol yn y dyfodol trwy Orchymyn cychwyn arall. Mae rhai o'r swyddogaethau'n cael eu cychwyn yn llawn lle nad yw hynny'n gwneud y Comisiwn yn ddarostyngedig i ddyletswyddau na fydd yn gallu eu cyflawni yn ystod y cyfnod sefydlu.

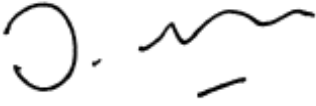
Yn ogystal â dechrau'r darpariaethau sy'n darparu'n benodol ar gyfer pob un o'r swyddogaethau uchod, cychwynnir darpariaethau cysylltiedig hefyd i ddarparu cyd-destun ychwanegol lle bo angen ac i sicrhau bod unrhyw groesgyfeiriadau o fewn y darpariaethau yn gweithredu fel y bwriadwyd.

Pwerau gwneud rheoliadau Gweinidogion Cymru

Yn ogystal â dwyn i rym swyddogaethau'r Comisiwn naill ai'n llawn neu'n rhannol, mae'r Gorchymyn hefyd yn dwyn i rym y pwerau sydd eu hangen i alluogi Gweinidogion Cymru i wneud yr is-ddeddfwriaeth angenrheidiol i gefnogi sefydlu'r Comisiwn a gweithredu'r Ddeddf.

Os oes gennych chi neu aelodau eich Pwyllgor unrhyw gwestiynau penodol yn y cyfamser, byddwn yn falch o ddarparu gwybodaeth ychwanegol lle bo hynny'n bosibl.

Rwyf wedi anfon copi o'r llythyr hwn i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad a byddaf yn ei rannu â'n rhanddeiliaid er gwybodaeth.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by a series of wavy lines and a short horizontal stroke at the end.

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

